

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-791

15.11.2019

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини

Надсилаємо адресований Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини депутатський запит народного депутата України Федина С. Р., оголошений на засіданні Верховної Ради України 15 листопада 2019 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додатки: депутатський запит на 3 арк. у 1 прим.
матеріали на 5 арк.

Д. РАЗУМКОВ

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

01008, м. Київ, вул. М. Грушевського, 5

№ 83/04

«13» листопада 2019 р.

Кабінет Міністрів України

Служба безпеки України

✓ **Уповноважений Верховної Ради
України з прав людини**

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

*Щодо вирішення питання правового статусу особи,
яка незаконно позбавлена волі незаконними збройними
формуваннями або правоохоронними органами іноземної
держави, або незаконно засуджена з 20 лютого
2014 року – у період проведення антитерористичної
операції та у особливий період*

Стаття 3 Конституції України встановлює, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Та ж сама стаття у другому абзаці встановлює, що держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Саме ці положення зобов'язують державу уживати всіх необхідних заходів для захисту і збереження людини, її свободи та інших природних прав. Окрім цього, Основний закон встановлює, що згідно зі статтею 29 ніхто не може бути заарештований або триматися під вартою інакше як за вмотивованим рішенням суду і тільки на підставах та в порядку, встановлених законом. Дана конституційна норма є однією з гарантій дотримання прав і свобод людини і громадянина і одночасно виступає зобов'язанням держави щодо забезпечення особистої безпеки і свободи кожного, хто перебуває на території України.

Проте, у наслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, що розпочалася з 20 лютого 2014 року і триває по теперішній час, частина українських територій тимчасово втратила український суверенітет, територіальна цілісність України була порушена всупереч міжнародним зобов'язанням Російської Федерації. Це призвело до окупації території Автономної Республіки Крим та до розгортання широкомасштабного військового протистояння у окремих районах Донецької і Луганської областей, що спричинило загибель тисяч людей, чисельні потоки переселенців а також

призвело до незаконного позбавлення волі сотень українців та іноземних громадян. Набула поширення практика незаконного позбавлення волі українських громадян не тільки на території тимчасово не підконтрольній Україні, а також і у Російській Федерації, Білорусі, навіть на підставі недоведених фактів інспіровано судовий процес над українцем – учасником АТО в Італії. Ці всі наслідки збройної агресії призвели до чисельних випадків незаконного позбавлення волі і постраждалі особи піддаються фізичним і моральним стражданням, втрачають можливість повернутися у помешкання на непідконтрольних територіях у наслідок переслідування їх незаконними збройними формуваннями, не мають відповідного правового статусу і соціальних гарантій при звільненні їх з місць незаконного утримання.

За даними інформаційного обліку, створеного при Службі безпеки України, Об'єднаного центру з координації пошуку, звільнення незаконно позбавлених волі осіб у районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, значаться як зниклі безвісти – 258 осіб, так і незаконно позбавлені волі – 223 особи.

Також, ще у червні цього року представник Омбудсмена України у Донецькій та Луганській областях Павло Лисянський стверджував, що в ОРДЛО незаконно утримуються близько 200 громадян, але сьогодні, за його словами, ця цифра виросла у рази.

Представник Омбудсмена України заявив, що люди, яких хапають бойовики, є мирними жителями. «Наразі в ОРДЛО затримують тих людей, які постійно живуть на окупованих територіях, затримують по вигаданих звинуваченнях, що не мають жодного відношення до реальності, — стверджує Павло Лисянський. — Ці люди не є диверсантами, розвідниками чи навіть проукраїнськими активістами, їх хапають просто за те, що вони десь висловилися на підтримку України. У цьому нема логіки, сенсу, це суперечить усьому цивілізованому світу — вони хапають громадян України, які живуть в Україні за те, що ті підтримують Україну!».

За словами Павла Лисянського, невідомо, скільки українських громадян незаконно утримуються в ОРДЛО, тому що українська сторона не має доступу до окупованих територій та обмежена в отриманні інформації про те, що там відбувається.

Україна як держава правова та свідомо своєї відповідальності перед громадянами, які не тільки незаконно утримуються в зоні конфлікту та на території Російської Федерації, а й піддаються жорстокому поводженню з боку окупаційної влади, незаконних збройних формувань та російських правоохоронних органів, беззаперечно має докладати всіх можливих зусиль, аби не тільки домогтись їх якнайшвидшого повернення, але й, доки триває процес перемовин, здійснювати тиск задля забезпечення з боку Російської Федерації та незаконних збройних формувань дотримання прав людини та міжнародного гуманітарного права, і самій дотримуватися тих самих стандартів. Проте дотепер в Україні наразі відсутнє комплексне законодавче регулювання функціонування системи звільнення незаконно позбавлених волі осіб.

Керуючись статтею 86 Конституції України, статтею 15 Закону України «Про статус народного депутат України»,

ПРОШУ:

1. Вирішити питання визначення правового статусу особи, яка незаконно позбавлена волі незаконними збройними формуваннями або правоохоронними органами іноземної держави, або незаконно засуджена з 20 лютого 2014 року – у період проведення антитерористичної операції та у особливий період.

2. Встановити правову визначеність в рамках гуманітарного права щодо становища осіб, які незаконно позбавлені волі незаконними збройними формуваннями або правоохоронними органами іноземної держави, або незаконно засуджені з 20 лютого 2014 року – у період проведення антитерористичної операції та у особливий період.

3. Створити орган, який вестиме облік осіб, які незаконно позбавлені волі незаконними збройними формуваннями або правоохоронними органами іноземної держави, або незаконно засуджені з 20 лютого 2014 року – у період проведення антитерористичної операції та у особливий період.

4. Призначити особу, відповідальну за звільнення осіб, утримуваних з політичних мотивів на території окупованого Криму, Російської Федерації, та незаконних збройних формувань.

Додаток: на 5 арк.

Народний депутат України

Софія ФЕДИНА
посв. №190